

[Stinus]

hederne i Afghanistan er forudsætningerne for mødet ændrede. Mulighederne for væsentlige fremskridt er forringede, men konferencen kan blive et nyttigt barometer for den storpoltiske atmosfære. Konferencen kan også blive en god anledning til over for Sovjetunionen endnu en gang at slå fast, at afspændingen er udelelig. Man kan ikke have afspænding og fred i Europa og opføre sig lige så aggressivt og imperialistisk, som man plejer, i andre dele af verden.

Danmark har sammen med andre små lande en rolle at spille på Madridkonferencen, og det må derfor hilses med glæde, at vi seriøst forbereder os på denne rolle. Jeg tænker her på den netop udsendte beretning fra det interministerielle udvalg vedrørende opfølgning af konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa. I beretningen omtales den voksende interesse for at styrke de tillidskabende foranstaltninger hos de alliancefri lande, hos Østlandene og hos de vestlige lande. Som følge af begivenhederne i Afghanistan kan mulighederne for fremskridt inden for de egentlige militære sikkerhedsspørgsmål på Madridmødet ikke vurderes højt. Så meget vigtigere er det at stræbe efter fremskridt med hensyn til alle mulige tillidskabende foranstaltninger, ikke mindst med henblik på deres mulige rolle i en videregående nedrustningssammenhæng. Udenrigsministeren understregede i dag i sit indlæg, at gensidig afhængighed kræver gensidig tillid.

Det radikale venstre deler den opfattelse, der i den omtalte beretning omtales som et centralt vestligt synspunkt, at balancen mellem CSCE-processens forskellige områder skal bevares. De militære spørgsmål må ikke komme til at overskygge de øvrige. Der skal være sammenhæng mellem den militære kurv, den økonomiske kurv og kurv III, som bl. a. drejer sig om de menneskelige kontakter. En forbedring af efterlevelsen af Helsingforslutakten på det sidste område, der drejer sig om respekten for menneskerettigheder og bestemmelser om menneskelige kontakter og information, vil i høj grad være med til at forbedre tilliden. Det bør gøres klart for Sovjetunionen, at dette bl. a. drejer sig om behandlingen af Sakharov og de tusinder af ukendte borgerrettsforkæmpere.

Danmark bør forud for og under Madridmødet have nær kontakt med de øvrige nordiske lande. I første omgang bør opgaven

være at virke for, at Madridmødet bliver afholdt efter planen. Dernæst at arbejde for, at mødet får et indhold, som bidrager til at styrke sikkerheden og samarbejdet i Europa. Et snævert samarbejde mellem de nordiske lande om denne opgave vil øge mulighederne for, at Madridmødet kan blive et vendepunkt i den triste udvikling, vi har oplevet i det sidste halve års tid.

Et andet sørgeligt kapitel er udviklingen i Mellemøsten, en udvikling, der ellers efter indgåelsen af Camp David-aftalerne tegnede godt. Med sin bosættelsespolitik har Israel eller rettere Beginregeringen gjort sit til at sabotere enhver mulighed for at komme til forståelse med de arabiske lande. Desværre udelukker det amerikanske præsidentvalg nok muligheden for, at USA kan udøve nogen form for tryk på Israels regering for at få den til at ændre kurs.

Så meget større grund er der til at hilse et eventuelt europæisk initiativ velkommen. Jeg vil bede udenrigsministeren bekræfte, at et sådant initiativ ventes at blive vedtaget på de ni's topmøde i Venezia i næste måned. Ifølge pressen overvejes en tilføjelse til sikkerhedsrådets resolution 242 fra 1967, der bl. a. omtaler Israels ret til sikre grænser. Tilføjjelsen skulle handle om palæstinensisk ret til at deltage i en forhandlingsløsning. Der kan anføres mange betænkeligheder med hensyn til at føje noget til resolution 242, men Israels destruktive politik opvejer betænkelighederne. Israels venner må gå i spidsen med en fordommelse af denne politik. Det er derfor rigtigt med et europæisk initiativ.

Et af lyspunkterne i den udenrigspolitiske situation er Zimbabwes uafhængighed. Uafhængigheden betyder ikke, at alle Zimbabwes problemer er løst, men der er grund til at glæde sig over den måde, hvorpå befolkningsflertallets kamp for frihed fandt sin afslutning ved frie valg. Det, der er sket i Zimbabwe, bør blive et eksempel for udviklingen i hele det sydlige Afrika. Derfor er også det, som sker i Zimbabwe i den kommende tid, af så stor betydning. Zimbabwe må selv løse sine problemer, og de er store, men vi – og her tænker jeg i første række på de nordiske lande – skal være parate til at hjælpe, hvor der er behov for det.

I første omgang bør Zimbabwe blive et eksempel til efterfølgelse for Namibia. For snart 2 år siden vedtog FN's sikkerhedsråd en